

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. LXIX. Matrimonio contracto secundùm usus & consuetudinem civitatis Parisiensis, utrum debita pendete matrimonio exacta, quorum origo matrimonium præcedebat, inter acquæstus numerentur, ad ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

- 29 aut præ manibus non habere, tunc decidit Rot. coram Illustiss. Domino du Nozet, 14. Ianuarii 1619. in tract. *Romane Curie*, decis. 71. n. 6. part. 4. recent. tom. 2. & 11. Martii 1620. coram eodem inserta, *ibid.* decis. 190.
- 30 Nec obstant verba gratificationis, cum non sit inconveniens, nec à jure alienum, quod creditor legitime ætatis suo administratori multas partitas per eum debitas gratiosè condonet, & remittat, cum bonis suis uti & abuti possit, & de illis gratiam facere, vel donare, ut per text. in *l. calculi*, vers. *sed & si gratiosè*, ff. de administ. rer. ad Civit. pertin. & determinat Montan. de tutel. c. 38. n. 165.
- 31 Ultimò concludendum est, metum amissionis instrumentorum, iustum dici, quando ageretur de libertate vel statu personæ, & ideo tunc ille metus sufficeret ad rescindendum contractum, ut dicit text. in *l. isti quidem* 8. & *ibi* Gloss. & DD. ff. de eo quod metus causi, quem ita intellexit Sanch. de matrim. lib. 4. disp. 5. n. 6. Farin. in fragm. in verb. *metus*, n. 117.
- 32 Sed quando agitur de aliis instrumentis, dicta regula non procedit, nisi talia essent instrumenta, in quibus consisteret verificatio majoris partis bonorum, quæ aliunde haberi non possent; idque non propter instrumenta, sed propter metum amissionis bonorum, quorum major pars amitteretur si instrumenta deperderentur, aut comburerentur, ut dicit Gloss. in d. *l. isti quidem*, §. 1. in verb. *metu*, & *ibidem* Bald. Alberic. & alii; & ideo ratio cessat, si instrumenta non sint prædictæ qualitatis, maximè si sint simplices extractus, quorum originalia faciliè apud Notarios reperiri possunt.

CAPVT LXIX.

Matrimonio contracto secundum usus & consuetudines civitatis Parisiensis, utrum debita pendente matrimonio exacta, quorum origo matrimonium præcedebat, inter acquæstus numerentur ad effectum, ut cadant in conjugalem societatem. Fructus pendentes & radicati tempore mortis mariti, utrum incidant in communionem. Quid sit dicendum de arreragiis, seu reliquis annuorum reddituum: expensa funeris an sit onus communionis conjugalis, an verò spectet ad hæredes mariti. Quid de legatis per maritum factis in favorem domesticorum. Redemptio bonorum instantibus antiquis creditoribus viliori pretio distractorum, si per maritum constante matrimonio facta sit de suis pecuniis, an in eo quod utilitatis accessit, partem habeat uxor bonorum socia, an etiam in melioramentis constante matrimonio factis, & quomodo illa ad hoc debeant æstimari.

S V M M A R I U M.

- 1 Stante pacto communionis inter virum & uxorem, debita ante matrimonium concepta, & per maritum constante matrimonio exacta, non numerantur inter acquæstus.
- 2 Diminutiones patrimonii post mortem testatoris convenientes, si causam habeant à tempore vite

- testatoris, falcidiam diminuunt.
- 3 Quæ post mortem obvenierunt in hereditate, ex causa, quæ habet originem vivente testatore, augent hereditatem & falcidiam.
- 4 Consolidatio usufructus facta tempore matrimonii ex causa præcedenti, censetur facta ante matrimonium.
- 5 Quod dependet casualitè à suo principio, referri debet ad principium.
- 6 Si pactum redemptivum executioni demandetur, soluto matrimonio, referendum est ad tempus matrimonii, quo fuit contractum.
- 7 Fructus pendentes, & radicati tempore mortis mariti, sunt hereditarii; sed expensa cultura pertinet ad communionem.
- 8 Fructus pendentes in bonis patrimonialibus uxoris, non communibus, spectant ad uxorem tempore mortis mariti, & sit eorum compensatio cum fructibus pendentibus in bonis mariti.
- 9 L. divortio, ff. soluto matrimonio, non habet locum in Gallia, quoad bona in quibus maritus & uxor ex consuetudine sunt in communionem.
- 10 In fructibus tamen beneficiorum, l. divortio, servatur in Gallia, & fructus mortuo beneficiario pro rata dividuntur inter heredem, & successorem beneficii.
- 11 Arreragia annuorum reddituum spectant ad societatem conjugalem.
- 12 Reditus annui currentes tempore mortis mariti & dissolutæ communionis, reputantur inter acquæstus.
- 13 Pensiones seu præstationes recales quæ debentur occasione bonorum immobilium, eodem jure censentur quo fructus bonorum immobilium.
- 14 Expensa funerum sunt onus hereditatis, non societatis conjugalis.
- 15 Legata gratuita per maritum facta, de illius hereditate, & non de bonis communionis solvenda sunt.
- 16 Legata in eo in quo sunt onerosa, & verè remuneratoria, uxor bonorum socia pro parte sua sola vere tenetur.
- 17 Si maritus bona antiquis creditoribus viliori pretio distracta redemerit, utilitatem inde provenientem communem esse verum est, sed dubium, utrum communicari debeat æstimatio maioris valoris, an verò ipsum prædium, seu res redempta.
- 18 Verius est hoc casu uxorem, solam pretii partem pretendere posse.
- 19 Si de bonis ante matrimonium quaestis transactum fuerit mediante pecuniâ, sola pecunia in communionem ponenda est.
- 20 Si maritus prædium patrimoniale retraxerit, non prædium, sed pecunia qua retractus factus est, in communionem venit.
- 21 Ius retractus competit ratione personæ, non autem ratione bonorum socialium.
- 22 Quando finis habet necessariam connexitatem ad suum principium, debet haberi respectus ad principium, & non ad finem.
- 23 Reparationes & melioramenta per maritum constante matrimonio facta, annumerantur inter acquæstus, quatenus bonorum æstimatio nulla fuit.
- 24 Melioramenta solo cedunt, & sunt ejusdem naturæ, prout ipse fundus.
- 25 Æstimatio reparationum fieri debet, prout bona meliora facta fuerunt, habito respectu ad tempus dissolutæ societatis.
- 26 In societate conjugali, inæqualitas omnino vitanda est.

Meritis uxori medietatem acquæstum & con-
quæstum, secundum usum & consuetudinem
Parisiensem in contractu matrimonii donaverat :
mortuo marito, variæ ortæ fuerunt difficultates, ut
dicta medietas ad præxim reducta & liquidata uxori
traderetur : quarum resolutio pro interpretatione
similium contractuum utilissima est.

- In primis dubitatum fuit, utrum summæ quæ ma-
rito debebantur ante contractum matrimonii, & pen-
dente matrimonio exactæ fuerint, numerari debeant
1 inter acquæstus. Respondi debita exacta pendente
matrimonio, dependentia ex contractibus ante matri-
monium celebratis, inter acquæstus pendente matri-
monio factos numerari non posse, cum originem ducant
à causa antecedenti, ideo à primordio tituli pos-
teriori formetur eventus. Probatur per text. in l. in ra-
tionem. 11. §. Imperator. ff. ad l. falcid. ubi deciditur
2 diminutiones patrimonii testatoris, si post mortem
ipsius supervenerint, habeant tamen casum & origi-
nem tempore vitæ ipsius, censeantur supervenisse tem-
pore vitæ, & per consequens per ipsas falcidiam dimi-
nui, ita ut semper debeat haberi ratio causæ & originis,
l. servi qui apud hostes. 42. ff. ad leg. falcid. ubi dicitur
quod servi qui apud hostes sunt, post mortem tes-
tatoris reversi, quod ad falcidiam pertinet, locuple-
3 tiores faciunt hæreditatem. Ex qua lege Alexander
colligit res quæ post mortem supervenerunt ex
causa habente originem in vita testatoris, in patrimo-
nio computari. Chassan. in consuet. Burg. rubric. 4. §. 9.
n. 3. Lupus in tract. de lucris mariti, & uxor. c. 6. aliàs
4 §. 62. n. 13. vers. cogitabis, ubi dicitur quod consolidatio
usufructus cum proprietate, quanvis fiat tempore
matrimonii; tamen habet originem à tempore præ-
terito, antequam matrimonium esset contractum,
nempe vel ratione legati, vel alterius dispositionis,
propter quam postea fit dicta consolidatio : unde ju-
5 dicari debet ac si ante matrimonium facta fuisset. Et
ex quo finis, id est solutio, habet necessariam conse-
quentiam ad suum principium, maxime causalitè,
habetur respectus ad initium, & non ad finem. Ar-
gent. in consuet. Britan. art. 219. gloss. 6. n. 4. littera E,
6 & F : ubi dicit, quod si virtute contractus durante
matrimonio facti acquiratur in vim pacti redemptionis
in eo appositæ, cujus pacti conditio post solum
matrimonium existat, de eo sic debet judicari, ac si
dissoluti matrimonii tempore res in rerum natura, &
in bonis conjugum reperta esset in primatia sua na-
tura. Louet littera A, n. 3. & ibi Addent.
- 7 Secundò concludendum est, fructus bonorum pa-
trimonialium, seu propriorum mariti pendentes &
radicatos tempore mortis mariti esse hæreditarios, &
pertinere ad hæredem ; cum onere tamen solvendi
communioni seu societati conjugum medietatem la-
boris & seminis ; juxta art. 231. consuetud. Parisien.
Bacquet. in tract. des droits de justice, cap. 15. n. 59.
- 8 ubi idem dicit observandum esse, tam in fructibus
pendentibus in bonis patrimonialibus uxoris, quam
9 mariti, & si fructus bonorum, tam mariti quam ux-
oris concurrant, fieri compensationem. Et hac ratio-
ne legem divortio, ff. solut. matrim. assignantem mari-
to fructus bonorum dotialium pro rata temporis, quo
sustinuit onera matrimonii, non observari in casibus
in quibus viget consuetudo Parisiensis, dum agitur
10 de fructibus bonorum dotialium : sed secus si agatur de
fructibus beneficiorum, in quibus locus est disposi-
tioni dist. l. divortio, in Gallia, sicuti & c. fin. §. porro,
de offic. Ordin. in 6. cum possidentes beneficia faciant
fructus suos pro rata temporis, quo sustinuerunt onera
beneficii, sive sit Episcopatus, sive Abbatia, sive
Prioratus, aut alia Ecclesia. Et quod supradictum est

de fructibus bonorum dotialium, confirmatur ex tra-
ditis per Bouvot in qq. notab. part. 2. in verb. fructus,
quest. 1.

Tertiò concluditur, omnia arreragia, sive reliqua
annuorum redituum inter acquæstus & mobilia nu-
merari, & per consequens in iis uxori competere me-
dietetatem vigore pacti, ipsam verò sortem seu capi-
talia dictorum annuorum redituum, immobilia ju-
dicari : ut notat Argentr. in consuet. Britan. art. 219.
gloss. 5. n. 5. maxime itante art. 94. consuetud. Parisien-
sis, quo statuitur reditus in pecunia numerata con-
stitutos, inter immobilia numerari antequam redi-
mantur. Sed quod attinet ad reditus currentes tem-
12 pore mortis mariti, certum est illos computari debe-
re pro rata temporis inter acquæstus & mobilia, cum
sint fructus civiles, qui singulis diebus percipiuntur.
Bald. in c. cum Al. n. 5. col. 2. vers. nota quod domina,
de constitutionib. Covar. lib. 1. var. resol. c. 15. n. 10.
& segg. Tiraq. lib. 2. de retract. §. 5. gloss. 3. Sed
13 hoc intelligendum est de pensionibus personalibus,
non autem de realibus, quæ debentur respectu fru-
ctuum bonorum immobilium, pro quibus debentur,
ut notant Covar. & Tiraq. in locis supra citatis. Ca-
still. de usufructu. c. 78.

Quartò quoad expensas funerum illæ solvi debent
14 per hæredem de bonis hæreditatis, non de bonis
communione seu societatis conjugalis, quia mortuo
marito uxor non tenetur ad aliquam contributio-
nem, ideo debet remanere exempta à solutione ex-
pensarum funeris, quæ incipit duntaxat deberi post
mortem mariti, per quam extincta fuit societas con-
jugalis. Chassan. in consuet. Burgund. rubric. 4. §. 9. in
verb. ex frais funerum, n. 1. & segg.

Quintò, quod attinet ad legata per maritum facta
15 in favorem familiarium & domesticorum, distinguen-
dum est : aut enim sunt legata gratuita, aut remune-
ratoria : si gratuita, non potuerunt per maritum fieri
in præjudicium uxoris, ad quam medietas acquæ-
stum & conquæstum pertinebat. Chass. d. §. 9. in
verb. & ne font point legats, n. 1. & 2. nam per art. 196.
aliàs 94. dictæ consuetudinis Parisien. prohibita est
marito dispositio testamentaria in præjudicium ac-
quæstum & conquæstum, quorum medietas per-
tinet ad uxorem.

Si verò sint legata onerosa & remuneratoria, ca-
16 pienda sunt super bonis societatis conjugalis pro ra-
ta oneris. Argentr. d. art. 219. gloss. 5. n. 1. & 2. Segura
in d. tract. de lucris mariti, & uxor. n. 34. Roder. Suar.
in eod. tract. n. 52. aliquid simile Renat. Chopin. in
tract. de privileg. rustic. lib. 3. c. 4. vers. ita autem legib.

Sextò majus dubium videtur circa solutiones fa-
17 ctas creditoribus bonorum patrimonialium antiquo-
rum, quæ cum vili pretio distracta fuissent, illaque
publico decreto creditoribus antiquis adjudicatae
fuerunt per maritum, testituro illis pretio, redemptæ
utrum videlicet major ille bonorum valor pro medie-
tate ad uxorem, tanquam acquæstus pertinere debeat
an verò ad hæreditatem mariti, jure patrimonii, siqui-
dem Chopin. d. c. 4. mox citato, necnon Additio ad
Papon. lib. 15. arrest. 22. in verb. si le mary vend. loquū-
tur alternativè, nempe quod maritus redimens bona
antiqua propriis pecuniis, tenetur in societate reponere
vel acquisiti fundi, vel pretii partem, & eodem
modo loquitur arrestum Kalendis Martii, anno 1567.
prolarum, de quo loquitur Chopin. loco citato.

Nihilominus tamen verum videtur, viduam ni-
hil posse præterdere ultra dimidiam partem pretii
per maritum soluti. Ratio est, quia bona redempta
sunt antiqua, & patrimonialia : & per consequens
maritus non auxit patrimonium suum, nisi quoad
pretium

pretium exbursum, in eo verò quod est ultra pretium solum, non tam acquirere quam non amittere maritus censetur, unde Argent. d. art. 219. *glos. s. n. 5.* de sola pretii computatione loquitur. Lovet. *litera T, n. 5.* † Vbi concluditur, quod de bonis ante matrimonium quæsitis, factâ transactione mediante pecuniâ, sola pecuniâ incidit in communionem, non autem bona transactione quæsitâ; non enim omnis acquisitio communicatur inter virum & uxorem, sed solum ea quæ sit constante matrimonio, & non dependet à jure jam alteri eorum ante matrimonium quæsitâ, ut dicit Addit. ad dictum n. 5. *litera A.* Idem Lovet *litera A, n. 3.*

20 Et præmissa probantur ex communi DD. conclusionem, qui dicunt quod quando maritus fundum patrimoniale retransit, pretium per eum solum pro retransitu commune sit inter conjuges, non autem ipse fundus. Ita Sancius in *tract. de divisi. bonor. lib. 2. c. 11. n. 11. & 47.* Ratio est in jure fundata; † quia videlicet jus retransitus acquiritur contemplatione personarum, & ex causa speciali, & per consequens non debet ejus occasione quidpiam acquiri societati. *l. verè, §. si servus, ff. pro socio,* & generale est, † quod quando finis habet connexitatem necessariam cum suo principio, debet haberi respectus ad principium, non ad finem, *l. damni infecti, §. Sabini, ff. de damno infecti. l. quod ait lex, §. final. & l. 3. §. scio, ff. de minor. d. l. in ratione 1. §. Imperator, ff. ad leg. falcid.* & per has rationes, aliæque jura per eum deducta sic resolvit Anton. Gom. ad *l. 70. Tauri, n. 28.*

21 Septimò, quod attinet ad reparationes & melioramenta notabilia per maritum constante matrimonio facta, illa reputantur inter acquæstus, quatenus illis mediantibus hæreditas aucta fuit in valore; & æstimationem; nam quoad melioramenta pro sola commoditate facta, vel ea quæ non sunt magni momenti, inter acquæstus computanda non sunt. Consideranda igitur tantum sunt melioramenta, in quantum bonorum valorem adaugent. Charond. *lib. 2. respons. 63.* † cum melioramenta & reparationes solo cedant, & ejusdem naturæ sint cujus ipse fundus, si sint permanentes, veluti muri, solaria, camini, & aliæ similes concernentes partes integrales domus, quæ propterea non debent æstimari, nisi quatenus bona in valore aucta sint, juxta relationem per peritos faciendam. Bouvot in *qq. notab. part. 2. in verb. Mere, q. 3. vers. enquis aussi si les reparations.*

22 25 Æstimatio autem hac ratione faciendâ est, ut non rudera, aut materia vel cæmenta, nec omnes expensæ per maritum factæ inspiciantur; sed quantitas & valor auctus bonorum mediantibus reparationibus, non quidem respectu temporis quo meliorationes factæ sunt; sed respectu temporis quo societas conjugalis dissoluta fuit. Bouvot in *côfuet. Burgund. tit. des droits appartenans aux gens mariez, §. 25. vers. si l'y a edi-*

23 fice, fol. 193. † Et ratio evidens est, quia si aliter fieret, ortiri posset magna inæqualitas & proportio inter socios acquæstum, contra naturam societatis; & maritus forsan potuisset fecisse magnas expensas, per quas bona non fuissent aucta in notabili valore; vel forsan ex aliqua causa exteriori, utilitas per reparationes causata ad nihilum, vel ad modicum reduci; & hoc casu sequeretur absurdum, nempe quod ad maritum nulla aut pauca devenissent utilitas; ad uxorem verò magna: & tota jactura marito, tota verò expensâ societati tribueretur, quod non est dicendum. Hæc probantur in *l. domos 61. ff. de legat. 1. ibi, edificiorum, & c. Bart. in l. 3. ff. de impens. in reb. dotal. factis, Barbof. in l. divorzio, §. fin. n. 40. vers. est tamen advertendum, ff. solut. matrim.*

24 Tom. I. Pats II.

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

CAPVT LXX.

Matrem gravatam de restituendo alicui ex filiis hæreditatem, in qua adsunt pecuniæ & mobilia, teneri cavere non solum juratoriè, sed etiam idoneè. Quomodo intelligendum sit quod dicitur, illam non teneri cavere, nisi pro possibilitate. Quomodo substituto consulendum sit, si mater idoneè cavere non possit. Et quid continere debeat hujusmodi cautio.

SVMMARIVM.

- 1 *Hæres gravatus tenetur regulariter cavere de restituendo fideicommissum.*
- 2 *Pater vel mater gravati de restituendo fideicommissum, non tenentur cavere: quod an verum sit, vide inferius, n. 17.*
- 3 *Pater vel Dominus qui filium emancipavit, vel servum manumisit, non tenentur ad cautionem fideiussoriam, sed tantum ad iuratoriâ.*
- 4 *Textus in l. jubemus, §. in supradictis, Cod. ad Trebellian, non est extendendus extra casum suum.*
- 5 *Mater gravata de restituendo liberis suis ab alio, quam à proprio parente primi gradus, tenetur cavere de restituendo fideicommissum liberis.*
- 6 *Mater etiam à proprio parente gravata tenetur fideicommissi nomine cavere liberis suis, si ad secunda vota transferit.*
- 7 *Quando mater gravata non est filia primi gradus gravantis, tenetur liberis suis cavere fideicommissi nomine.*
- 8 *Cautio de fideicommissis præstandis, est in usu quoad mobilia & pecunias, non quoad immobilia.*
- 9 *Mater tenetur cavere liberis pro possibilitate. Intellige ut n. 14.*
- 10 *Cautio per hæredem gravatum præstanda est de bonis fideicommissi servandis, & non deteriorandis, & de dolo malo abfuturo, & de restituendo bona casu restitutionis adveniente.*
- 11 *Cautio fideicommissi nomine præstari debet idonea, datis pignoribus, vel fideiussoribus.*
- 12 *Si hæres gravatus solam offerat iuratoriâ cautionem, peti potest per fideicommissarium, ut mittatur in possessionem bonorum.*
- 13 *Cautio iuratoriâ non admittitur, quando alio modo partibus potest esse consultum, veluti per depositum, vel aliis modis.*
- 14 *Quod dicitur, hæredem teneri cavere tantum pro possibilitate, intelligendum est ut procedat quoad immobilia; nam quoad mobilia & pecunias debet cavere idoneè.*
- 15 *Cautio admittitur pro possibilitate, quando agitur de Regno, vel Ducatu.*
- 16 *Idem dicendum est si ageretur de tam magno & amplo matrimonio, ut impossibile esset reperiri fideiussorem.*
- 17 *Quando mater, aut alius gravatus non potest cavere idoneè, mittitur fideicommissarius in possessionem bonorum causâ rei servandâ, vel providetur partibus per depositum, seu sequestrum apud personam idoneam.*

O Dubita